

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้สมาชิกในสังคมต้องปรับตัวเองให้ทันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้นการยกระดับการศึกษาของประชาชน จึงนับเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ซึ่งจะเห็นได้จากการที่รัฐบาลเร่งให้มีการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน ได้ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีการศึกษา 2538 เป็นเหตุให้จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่วนหนึ่งของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับดังกล่าวได้เข้าสู่ตลาดแรงงานและอีกส่วนหนึ่งมุ่งเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาและพัฒนาอาชีพ จึงต้องเตรียมการรองรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีความประสงค์จะศึกษาต่อ ด้วยการเปิดวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ และวิทยาลัยช่างศิลป์ ซึ่งเป็นสถานับการศึกษาเฉพาะทาง รวม 77 แห่ง ให้เปิดสอนได้หลายสาขา เพื่อบริการสังคมตามศักยภาพที่มีอยู่ (สำนักงานโครงการวิทยาลัยชุมชน, 2537 หน้า 1)

กรมพลศึกษาจึงได้จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนขึ้นในสถานับการศึกษา สังกัดกรมพลศึกษา และให้ดำเนินการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยใช้ทรัพยากรของชุมชนนั้น ๆ ให้เกิดประโยชน์ นับเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งกำลังทวีจำนวนมากขึ้นทุกปี (กรมพลศึกษา, 2537 หน้า 1)

ในปีการศึกษา 2538 วิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 17 แห่ง ของกรมพลศึกษาได้จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนขึ้น โดยมีสาระสำคัญของโครงการวิทยาลัยชุมชน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อรองรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา อันเนื่องมาจากโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับ
- 1.2 เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางถึงวิชาชั้นชั้นสูง และระดับช่างเทคนิคให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นและภูมิภาค
- 1.3 เพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น
- 1.4 เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่ประชาชน
- 1.5 เพื่อเป็นศูนย์กลางให้บริการด้านการศึกษาและพัฒนาอาชีพแก่ประชาชนในท้องถิ่น

2. เป้าหมาย

มุ่งใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยการขยายบทบาทของสถาบันการศึกษาเฉพาะทางของกระทรวงศึกษาธิการ คือ วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์ และวิทยาลัยพลศึกษา ให้ทำหน้าที่เป็นวิทยาลัยชุมชนอีกบทบาทหนึ่ง

3. หลักสูตร

เปิดสอนหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสาขาที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและท้องถิ่น (กรมพลศึกษา, 2537, หน้า 4)

ในส่วนของหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โครงสร้างหลักสูตรได้กำหนดวิชาเรียนออกเป็น 3 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือกเสรี และหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ซึ่งวิชาภาษาไทยก็จัดอยู่ในหมวดนี้และเป็นวิชาพื้นฐานที่นักศึกษาทุกคนจะต้องเรียน เพราะวิชาภาษาไทยมีความสำคัญ ดังที่ บุญถิ่น อัตถากร (2514, หน้า 292) กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะศึกษาหาความรู้ในสาขา

วิทยาการทุกแขนง การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นเรื่องใหญ่ และสำคัญอย่างยิ่งของคนไทย วิชาภาษาไทยสำคัญยิ่งกว่าวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ หรืออะไรทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะเราต้องอาศัยภาษาไทยเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนการสอนวิชาเหล่านั้น

จากการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาในปีการศึกษา 2538 ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่ และมีองค์ประกอบทางการเรียนการสอนที่แตกต่างกับการเรียนการสอนภาษาไทยในหลักสูตรพลศึกษา เช่น จำนวนคาบเรียน แนวการสอน การวัดผลประเมินผล นอกจากนี้การเปิดสอนหลักสูตรดังกล่าวในระยะเวลาดังกล่าวทำให้ครูผู้สอนบางส่วนขาดการเตรียมการ และการวางแผนในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประกอบกับการรับนักศึกษาเข้าศึกษาในวิทยาลัยชุมชนมีจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนห้องเรียนและครูผู้สอนมีไม่เพียงพอ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น (หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมพลศึกษา, 2540) ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาเขตภาคเหนือ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยชุมชนว่ามีสภาพ ปัญหา อย่างไร ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยชุมชน ผู้บริหารของวิทยาลัย และกรมพลศึกษา ในการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้เหมาะสมกับผู้เรียนในวิทยาลัยชุมชนดังกล่าวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาเขตภาคเหนือ

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาเขตภาคเหนือ จำนวน 12 คน
2. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาเขตภาคเหนือ ปีการศึกษา 2540

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิทยาลัยชุมชน หมายถึง สถานศึกษาที่ให้บริการแก่ชุมชน จัดการเรียนการสอนได้หลายรูปแบบ หลักสูตรมีความอ่อนตัวสามารถยืดหยุ่นตามความต้องการและความจำเป็นของชุมชน เปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนได้แสวงหาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ๆ ได้ตามศักยภาพของตน
2. สภาพการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในด้านการใช้หลักสูตร การใช้หนังสือเรียน การเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล
3. วิทยาลัยพลศึกษาเขตภาคเหนือ หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนเฉพาะทางในสาขาวิชาพลศึกษา ซึ่งตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุโขทัย และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์